

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Energimarknadsinspektionen

Yttrande över förslag till föreskrifter om krav som ska vara uppfyllda för att överföringen av el ska vara av god kvalitet

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till föreskrifter och allmänna råd om krav som ska vara uppfyllda för att överföringen av el ska vara av god kvalitet, EIFS 2013:1 (kvalitetsföreskriften). Remissen innehåller även kompletterande förslag till föreskrifter om undantag från funktionskravet i 4 kap. 20 § ellagen (1997:857) som säger att avbrott aldrig får överstiga 24 timmar.

Det föreslås att föreskriften ska träda i kraft den 1 januari 2024.

Regelrådet yttrar sig inte över allmänna råd. Föreliggande yttrandet innefattar därför enbart bedömningar som berör föreslagna föreskriftsändringar.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Förslagsställaren uppger att en välfungerande elförsörjning är av stor betydelse för samhällets funktion och utveckling. Beroendet av tillförlitliga elkraftsystem uppges ha ökat i takt med att samhället blivit mer högteknologiskt. En av de grundläggande uppgifterna för Energi- marknadsinspektionen (Ei) anges vara att granska om nätföretagens överföring av el på kort och lång sikt är av god kvalitet.

På en framtida elmarknad med en högre andel variabel elproduktion, i form av exempelvis vind- och solkraft, ökar utmaningarna för elsystemet, uppger förslagsställaren. Det anges också stå klart att ändrade konsumtionsmönster, som till exempel en ökad elektrifiering av industri och fordonsflotta, kommer att påverka möjligheterna till en överföring av el av god kvalitet. Det anges därmed viktigt att de krav som Ei ställer på leverans kvaliteten följer samhällsutvecklingen. Både i avseende att beakta högre beroenden av god leverans kvalitet i elnäten i många fall men också att funktionskraven varken ska hindra aktörer för att komma in på elmarknaden eller ställa krav som medför oskäliga kundkostnader.

Målet med revideringen av regelverket för leverans kvalitet anges vara att vidmakthålla tillräcklig leverans kvalitet i elnäten samtidigt som anslutning av elproduktion,

energilagringsanläggningar och olika belastningar kan göras på ett samhällsekonomiskt motiverat sätt.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det uppges att nollalternativet är att inte genomföra några ändringar i kvalitetsföreskriften och inte heller införa möjligheten till undantag från 24 timmarskravet i ellagen. Om ingen ändring genomförs uppges det kunna hämma nyanslutningar och innebära investeringar där kostnaden överstiger nyttan. Det anges även innebära att vissa gränsvärden inte skulle stämma överens med den nya europeiska standarden för spänningskvalitet som har uppdaterats utifrån rådande kunskapsläge. Dessutom anges att lydelse inte kommer att ändras på ett sätt som klargör intentionen med föreskriften och som bättre speglar syftet med föreskriften. I nedan referat beskriver förslagsställaren nollalternativet mer ingående för respektive delområde i föreskriften.

Funktionskraven

Det anges att Ei har blivit uppmärksam på att nuvarande bestämmelser i vissa fall innebär kostnader som inte är samhällsekonomiskt motiverade, vilket uppges beskrivas i rapporten *Ei R2020:06*. Det anges vidare att om inga ändringar görs så kan det i vissa fall leda till dyra investeringar som inte är till nytta för kunden. Det anges även kunna förlänga anslutningsperioden för en anläggningspunkt. Konsekvensen av en lång anslutningstid uppges kunna innebära en minskad inkomst för företaget, samtidigt som nuvarande bestämmelser har pekats ut som hinder för elproduktion och energilagring som är viktiga för framtidens energisystem.

Trädsäkring

Det uppges att om ingen ändring görs så ska luftledningarna över 25 kV vara trädsäkert utförda. Däremot anges syftet med kravet vara att anläggnings- och gränspunkter ska vara leveranssäkra, målet anges alltså inte vara att själva luftledningen ska vara trädsäker. Det uppges finnas fler sätt att uppfylla att en anläggnings- och gränspunkt inte drabbas av avbrott på grund av trädpåfall än att trädsäkra ledningarna. Konsekvensen av nollalternativet uppges vara mindre valfrihet vilket uppges riskera högre kostnader.

Alla produktionsanläggningar anges idag omfattas av kravet, förutom intermittent produktion som inte har en avgörande funktion för elnätet. Även andra produktionsanläggningar som inte har en avgörande funktion för nätet uppges vara relevanta att undanta för att undvika kostnader som överstiger nyttan, dessa anges därmed inte undantagna i nollalternativet.

Antal avbrott i elöverföringen

God kvalitet uppges baseras på hur många avbrott det är under ett kalenderår. Det anges dock kunna inträffa avbrott under en tolv månadersperiod som inte sammanfaller med kalenderåret och om så är fallet kan kunden anses ha god kvalitet trots att det har skett många avbrott under en tolv månadersperiod eftersom kunden under kalenderåret haft färre avbrott. Om ingen åtgärd görs så kommer alltså dessa kunder anses ha god kvalitet enligt föreskriften.

Spänningskvalitet

För spänningskvalitet anges det föreslås ändringar som tydliggör kraven och ändrade tröskelnivåer för ett antal spänningskvalitetsparametrar för att dels följa den uppdaterade Europastandarden EN 50160, dels förbättra kvaliteten i nätet. Om ändringarna inte genomförs anges det innebära att vi i Sverige har vissa gränsvärden som skiljer från Europastandarden. Sverige bör ha samma gränsvärden som i övriga EU för att det ska vara samma villkor i alla EU-länder, förutom i de fall där det finns specifika förutsättningar som medför att en skillnad är motiverad, enligt förslagsställarens redogörelse. Om inte ändringarna genomförs uppges det komma att innebära att det finns för lite utrymme för lågspänningsnätet att klara gränsvärdena för spänningsövertoner och alltså en försämrad kvalitet för lågspänningskunder. Om det nya kravet för flimmer inte införs uppges det innebära att det inte i lika hög grad görs investeringar för att åtgärda detta kvalitetsproblem.

Nedan återges förslagsställarens redogörelse för alternativa lösningar, uppdelat per krav.

Funktionskraven och nya den undantagsbestämmelsen

Det anges att Ei har övervägt att ha fler undantag än de som föreslås för gränspunkter, elproduktions- och energilagransanläggningar, som inte kräver ett beslut från Ei, till exempel under anslutningsprocessen. Denna lösning anges ha lett till lägre administrativa kostnader för både Ei och nätföretagen. Det anges att Ei beräknar de administrativa kostnaderna för alla nätföretagen gemensamt till 286 388 kronor per år för undantagen som behöver sökas, utifrån antagandet att det är 15 undantag per år och att handläggningstiden per undantag i snitt är 5 dagar. Kostnaden per undantag anges därmed i snitt bli 19 093 kronor. Det uppges att för Ei innebär handläggningen av undantagen som behöver sökas en administrativ kostnad på 173 446 kronor per år, utifrån antagandet att det är 15 undantag per år och att handläggningstiden per undantag i snitt är 3 dagar. Kostnaden per undantag för Ei uppges därmed i snitt vara 11 563 kronor. Hade undantagen inte krävt beslut från Ei uppges att det ändå uppstått administrativa kostnader för både nätföretagen och Ei. Nätföretagen anges ha behövt administrera det överenskomna undantaget och Ei hade behövt svara på frågor om förutsättningarna för ett undantag och hantera tvister när nätföretagen och kunden inte är överens om villkoren. Ei bedömer att nätföretagens administrativa kostnader skulle vara hälften så stora det vill säga 143 194 kronor per år och att Ei skulle behöva lägga 5 arbetsdagar på att hantera undantagen, vilket resulterar i en kostnad på 20 168 kronor per år.

Det anges dock finnas EU-regelverk som potentiellt inte är förenligt med att ha generella undantag som inte behöver sökas. Exempelvis anges artikel 13 i nya elmarknadsförordningen säga att nätföretag i första hand ska använda marknadsbaserade metoder för att hantera överbelastningar i sina nät. Om det inte är möjligt kan nätföretag använda icke marknadsbaserade metoder, exempelvis villkorade avtal. Givet detta anges Ei ha kommit fram till att det inte är lämpligt att införa generella undantag. Det uppges dock finnas en risk att undantagen hämmar marknadsbaserade lösningar och flexibilitetslösningar. Med förslaget som Ei nu överväger kan Ei göra en bedömning från fall till fall om undantaget är förenligt med andra regelverk. Föreskriften uppges på så sätt bli mer framtidssäkrad och flexibel. Ett undantag uppges också i vissa fall göra det möjligt att ha ett villkorat avtal eller en marknadsbaserad lösning.

Trädsäkring

En alternativ lösning uppges vara att ta bort kravet att en luftledning över 25 kV ska vara trädsäker. Problemet med detta alternativ anges vara om nätföretagen inte längre bygger trädsäkra ledningar eftersom det minskar motståndskraften mot stormar. Detta anges resultera i att nätet blir mycket mer sårbart samt ökade kostnader vid avbrott för både nätföretagen och kunderna.¹

Spänningskvalitet

Det uppges att en alternativ lösning är att ta bort kraven för spänningskvalitet. Enligt ellagen anges nätföretagen ska se till att överföringen av el är av god kvalitet, men det uppges inte finnas några specifika krav utan Ei åläggs att meddela föreskrifter om innebörden av vad som är god kvalitet. Att ta bort kraven anges därmed resultera i att nätföretagen inte är skyldiga att uppnå en viss nivå på spänningskvaliteten utifrån de krav som är definierade i föreskriften. Om kunden då klagat på dålig spänningskvalitet anges det inte vara säkert att det åtgärdas eftersom det är osäkert vilka krav för spänningskvalitet som gäller. Det anges vara möjligt att ärendet skulle hamna hos Ei för bedömningen av kvaliteten och Ei uppges då behöva bedöma kvaliteten från fall till fall. Att inte ha krav på spänningskvalitet i föreskriften uppges kunna innebära ökade kostnader för kunder i form av att livstiden på deras anläggningar förkortas, går sönder eller får produktionsbortfall.

I konsekvensutredningen anges också att Ei undersökt möjligheten att ändra spänningsintervallet för kortvariga spänningssänkningar från 45 kV till 36 kV för att ha samma indelning som i Europastandarden EN 50160. Det anges dock ha visat sig under samråd med bland annat industrirepresentanter och nätföretag att kostnaden är större än nyttan. Nätföretagen har angett att det skulle medföra alldeles för stora kostnader i förhållande till den bättre kvalitet som det skulle innebära. Det uppges att Ei har tagit del av ett nätföretags kostnadsuppskattning för förslaget. Nätföretaget uppskattade att kostnaden skulle bli 9,3 miljarder kronor. Det anges att Ei har inte hittat något sätt att kvantifiera nyttan av ändringen. Det uppges dock ha framkommit från industrirepresentanterna under samrådet och i synpunkterna som skickades in till Ei efter samrådet att de inte ansåg att kostnaden stod i proportion till nyttan.

Regelrådet gör följande bedömning. Redogörelsen för vilka konsekvenserna blivit vid utebliven reglering samt vilka alternativa regleringar som övervägts är genomgående tydlig.

Regelrådet finner därför redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I nedan referat återfinns förslagsställarens redogörelse för på vilket sätt förslagen i remissen överensstämmer med gällande EU-rätt.

¹ Se mer ingående uppskattning av dessa kostnader, bl. a. beräkningar av kostnader för stormen Gudrun, på sida 14-15 i remitterad konsekvensutredning.

Spänningskvalitet

Det uppges att det i Europa pågår ett arbete med att koppla ihop EU:s energimarknader. Syftet med detta arbete anges vara att upprätta en inre energimarknad som kan trygga energiförsörjningen, öka konkurrensen och ge konsumenter möjlighet att köpa energi till överkomliga priser. Europeiska kommissionen anges, som ett led i detta arbete, bland annat ha antagit flera förordningar inom elmarknadsområdet. Det uppges finnas tre tekniska EU-förordningar för anslutning som innehåller krav på spänningskvalitet. De tekniska EU-förordningarna uppges kallas "Nätkoder". Anslutningsnätkoderna uppges vara:

- Kommissionens förordning (EU) 2016/1388 om anslutning av förbrukare (DCC 23). DCC fastställer gemensamma regler inom EU för anslutning av anläggningar som förbrukar el och distributionsnät.
- Kommissionens förordning (EU) 2016/631 om anslutning av generatorer (RfG 24). RfG fastställer gemensamma regler inom EU för anslutning av kraftproduktionsanläggningar till det sammanlänkade systemet.
- Kommissionens förordning (EU) 2016/1447 om anslutning av system för högspänd likström och likströmsanslutna kraftparksmoduler (HVDC 25). HVDC fastställer gemensamma regler inom EU för anslutning av system för högspänd likström och likströmsanslutna kraftparksmoduler. RfG, DCC och HVDC ställer krav på dem som ansluter sig till nätet, medan EIFS 2013:1 ställer krav på nätägaren att hålla en viss kvalitet angående spänning. EIFS 2013:1 motstrider därmed inte mot EU-reglerna eftersom föreskrifterna ställer krav på nätägaren att hålla en viss spänningskvalitet i anläggningspunkterna.

Leveranssäkerhet

I konsekvensutredningen anges att EU-parlamentet under våren 2019 beslutade om ett lagstiftningspaket inom energiområdet som i Sverige fått namnet Ren Energi-paketet. I detta paket anges bland annat Europaparlamentets och Rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 (elmarknadsdirektivet) ingå. Skäl 83 i elmarknadsdirektivet anger att tillsynsmyndigheten bör säkerställa att åtgärder vidtas från systemansvariga för överförings- och distributionssystem i syfte att säkerställa att deras nätverk blir mer motståndskraftigt och flexibelt. Däri anges bland annat att övervaka den minskade frekvensen och längden på strömavbrott innefattas. Föreskrifterna uppges syfta till att nätägarna upprätthåller ett motståndskraftigt nät och överensstämmer därmed med detta skäl.

I Ren Energi-paketet anges också Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/43 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (elmarknadsförordningen) ingå. Det anges bland annat framgå av förordningen att vid överbelastning i nätet ska nätföretaget i första hand använda marknadsbaserade metoder för att lösa situationen. Ei anges ha funnit att det är svårt att i dagsläget avgöra vilka konsekvenser ett generellt undantag skulle få och vilka risker det kan innebära för användningen av marknadsbaserade metoder. I och med att undantagsregeln uppges vara utformad med ett ansökningsförfarande bedömer Ei att undantaget inte hämmar möjligheten för nätföretaget att i första hand använda marknadsbaserade lösningar och flexibilitetslösningar vid överbelastning i nätet. Ei anges då ha möjlighet att i varje enskilt fall bedöma vilka konsekvenser ett undantag kan få samt om och hur eventuella marknadsbaserade lösningar skulle påverkas. Undantagsbestämmelsen uppges därför vara förenlig med EU-rätten.

Regelrådet gör följande bedömning. Redogörelsen för om och på vilket sätt förslagen överensstämmer med gällande EU-rätt är tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förslagsställaren anger i konsekvensutredningen att föreskriften planeras att träda i kraft den 1 januari 2024.

Det anges också att Ei alltid informerar om nya och ändrade föreskrifter på sin webbplats (ei.se) samt vid remiss av föreskrifter. Det uppges också att Ei uppmanar aktörer, intressenter och kunder att prenumerera på nyheter via webbplatsen.

I konsekvensutredningen uppges också att cirka 30 aktörer finns representerade i referensgruppen bestående av branschorganisationer, nätföretag, systemleverantörer och industri-företag. Det uppges att Ei inte ansett det nödvändigt att gå ut med ytterligare riktade informationsinsatser, eftersom det redan finns en bredd på de som informerats både via referensgruppen och via nyhetsbrevet.

Det anges också att inget har framkommit från referensgruppen som visar att nätföretagen behöver ändra sina system.

Ei ska enligt redogörelsen i konsekvensutredningen också under 2024 ta fram en handbok till kvalitetsföreskriften. Ei uppges även ha hållit digitala möten med referensgruppen, två inledande möten om föreskriften, tre möten om spänningsskvalitet och fyra möten om leveranssäkerhet. På mötena anges representanterna ha rådfrågats samt getts möjlighet att lämna synpunkter på de revideringar som Ei har föreslagit. Referensgruppen anges även ha getts möjlighet att inkomma med kommentarer skriftligen. Ei har även frågat referensgruppen om kostnadsuppskattningar för föreslagna ändringar i föreskrifterna. Ei uppges också ha bemött referensgruppens synpunkter skriftligen och tagit hjälp av synpunkterna och kostnadsuppskattningarna i arbetet med föreskriften.

Slutligen anges att förslaget till föreskrifterna samt föreliggande konsekvensutredning har skickats till utvalda remissinstanser och publicerats i samband med remissen på Ei:s webbsida samt att Ei tagit hänsyn till inkomna remissvar genom att göra ändringar i föreskriften och konsekvensutredningen utifrån relevanta synpunkter.

Regelrådet gör följande bedömning. Informationen om det informationsarbete som genomförts är värdefull. Redogörelsen i denna del hade kunnat göras ännu tydligare om också överväganden kring valt tidpunkt för ikraftträdande samt på vilket sätt Ei ändrat föreskriften utifrån remissinstansers och referensgruppens kommentarer inkluderats. Tillräcklig sådan redogörelse finns dock i andra delar av remissen.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att Nätanvändare kan vara hushållskunder men också företag och offentlig verksamhet. En nätanvändare behöver enligt redogörelsen teckna avtal

med nätföretag om rätten att ta ut el. Alla företag i Sverige uppges därför beröras av föreskriften eftersom alla företag som konsumerar eller producerar el påverkas av kvaliteten på överföringen av el.

Eftersom alla företag påverkas anges att storleken på företagen som omfattas varierar från det minsta till det största företaget i Sverige. Industrier uppges dock vara de som främst påverkas av ändringarna i föreskriften samt produktions- och energilagringsanläggningar.

Omkring 40 000 anläggningspunkter inom kategorin Jordbruk bedöms påverkas (elförbrukning om sammanlagt 1,63 TWh), drygt 100 000 anläggningspunkter inom industri uppges påverkas (54,29 TWh), drygt 510 000 anläggningspunkter inom kategorin handel och tjänster (29,98TWh) anges påverkas. Totalt beräknar förslagsställaren att omkring 657 154 anläggningspunkter med en total förbrukning om 77 TWh påverkas av förslaget.²

I konsekvensutredningen anges att Elproducenter producerar el och matar in i nätet för transport till elanvändare. El uppges sedan säljas på börsen eller till en större aktör som kan agera på börsen. I Sverige anges det finnas cirka 200 elproducenter, varav den största, Vattenfall, står för över 40 procent av den svenska produktionen. Fortum och Uniper anges tillsammans stå för cirka 30 procent av produktionen. Dessa tre bolag anges främst producera vattenkraft och kärnkraft. Ytterligare två större aktörer på den svenska marknaden anges vara Statkraft och Skellefteå kraft som tillsammans anges stå för omkring 10 procent av den totala produktionen. Resterande 20 procent anges komma från mindre aktörer som producerar vattenkraft, vindkraft och värmekraft.

Sammanlagt anges det finnas drygt 170 elnätsföretag i Sverige. Dessa utgörs av lokal-, region- och transmissionsnätetsföretag. Transmissionsföretaget Svenska kraftnät anges dock inte beröras av alla paragrafer i föreskriften och inte heller alla spänningsnivåer anges omfattas av alla krav. Storleken på elnätsföretagen uppges variera från små ekonomiska föreningar med ett tiotal kunder till stora företag med flera hundra tusen kunder. Medelvärdet av antal kunder per nätföretag uppgår till cirka 31 000 kunder och medianvärdet uppgår till cirka 10 000 kunder. Det anges finnas tre stora lokalnätsföretag med cirka 3 miljoner kunder i Sverige. Total beslutad intäktsram för perioden 2020–2023 är för alla nätföretag 168 miljarder kronor. Medelvärdet uppges vara 943 miljoner kronor och medianen 255 miljoner kronor.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställarens redogörelse för vilka företag som påverkas, och beskrivningen av dessa företag, är tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Avseende den föreslagna undantagsbestämmelsen anges att Ei utgår från att nätföretagen dimensionerar näten så att funktionskravet i ellagen är uppfyllt, varför undantagsbestämmelsen antas bara vara relevant för nya och effekthöjande anläggningspunkter. Det uppges också att undantag troligtvis endast är aktuellt för anläggningspunkter som är

² Se tabell 21, s. 63. Statistiken avser år 2021, angiven källa i konsekvensutredningen: Energimarknadsinspektionen (Ei), 2022, Leveranssäkerheten i Sveriges elnät 2021 – Statistik och analys av elavbrott, Ei R2022:11

anslutna över 24 kV, med anledning av att reparation eller andra temporära lösningar för snabb återställning förmodligen inte kan användas.

Undantag anges medföra sämre redundans, vilket medför en förhöjd risk för långa avbrott. Det genomsnittliga antalet avbrott per kund (enligt SAIFI, 2021) för kunder anslutna över 24 kV uppges vara 0,35 avbrott per kund. Ei antar att den förhöjda risken resulterar i att industrin får ett långt avbrott på 48 timmar vart tionde år, Ei har också antagit att felet kan repareras inom 48 timmar. Avbrottet värderas då till 5,2 miljoner kronor, utslaget per år.

Med ett undantag under anslutningsprocessen så ska full redundans byggas ut så snart ordinarie tidplan tillåter det och därmed anges anslutningsavgiften inte påverkas, eftersom kunden ska betala sin del av kostnaden för att erhålla redundant matning. För elnätföretaget handlar det således inte, enligt förslagsställaren, om en framskjuten investering. Däremot uppges den nya anläggningspunkten, eller effekthöjningen, till följd av tidigare anslutning tidigare kunna bidra till en ny intäktsström för elnätsföretaget. Undantaget uppges därmed kunna leda till att kunden kan starta sin verksamhet tidigare och därmed få i gång omsättningen tidigare. I det fall anläggningen kan starta upp ett år tidigare än om de skulle invänta utbyggnaden i elnätet så kan kunden få in ett årsresultat. Ei antar att industrin har en omsättning på 100 miljoner kronor och en vinstmarginal om 15%, vilket medför en vinst på 15 miljoner kronor.

I konsekvensutredningen anges också att vid anslutning till nätet står kunden för den kundspecifika kostnaden. Ei har här tittat på exemplet att anläggningen är avsidet belägen 20 km från närmaste anslutning till elnätet. I och med undantaget behöver inte reservledningen för redundans byggas (kunds specifik anläggningsdel). Kostnaden för att bygga redundansen anges i det här fallet vara cirka 17,9 miljoner kronor, baserat på en 52 kV luftledning som är 20 km lång. Detta anges alltså bli en minskad kostnad för industrin.

För nätföretaget anges det röra sig om en minskad intäktsram på 983 125 kronor eftersom de får ett minskat nuanskaffningsvärde i förhållande till om ledningen hade byggts. För kundkollektivet anges det leda till en lägre avgift, motsvarande den minskade intäktsramen för nätföretaget, alltså 983 125 kronor.

Det uppges att undantaget innebär en administrativ kostnad för nätföretaget. I konsekvensutredningen anges att Ei gjort antagandet att det tar fem arbetsdagar att handlägga ett undantag, vilket uppges motsvara en kostnad på 20 168 kronor.

Detta uppges innebära att nettot för industrin blir 12,64 miljoner kronor, alltså den totala nyttan med undantaget. Skulle 10 undantag beviljas uppges det innebära cirka 126,4 miljoner kronor i minskade kostnader. För den specifika kunden anges det innebära minskade kostnader på cirka 12,67 miljoner kronor.

I konsekvensutredningen anges vidare att Ei frågade referensgruppen om uppskattade kostnader för förslaget och att ett nätföretag då uppskattade att för tillsvidareundantag, alltså för kunder med specifika förutsättningar, kan kostnaderna i många fall reduceras med cirka 25–40 %.

Ett exempel anges vara att en reservledning inte behöver byggas. Ei har beräknat kostnaderna genom att anta att reservledningen är en 24 kV luftledning som är 20 km. I och med undantaget behöver inte reservledningen för redundans byggas. Kostnaden för att bygga redundansen uppges vara omkring 8 miljoner kronor. Kostnaden för avbrott anges inte påverkas eftersom redundant matning sker från en annan gränspunkt. För nätföretaget anges det röra sig om en minskad intäktsram på 440 000 kronor eftersom de får ett minskat nuanskningsvärde i förhållande till om ledningen hade byggts. För kundkollektivet anges det bli en lägre avgift motsvarande den minskade intäktsramen för nätföretaget, alltså 440 000 kronor.

Det uppges att förslaget innebär en administrativ kostnad för nätföretaget och ett Ei gjort antagandet att det tar tre arbetsdagar att administrera ett undantag, vilket beräknas till en kostnad om 12 101 kronor.

De administrativa kostnaderna för alla nätföretag för den nya undantagsbestämmelsen och undantag för funktionskraven anges uppskattas till omkring 649 414 kronor för att hantera 45 undantag per år, vilket anges medföra en genomsnittlig kostnad på 14 431 kronor per undantag.

Det anges vidare att Ei frågade referensgruppen om uppskattade kostnader för förslaget. Ett nätföretag har då uppskattat att tidsbegränsade undantag, det vill säga under anslutningsprocessen, generellt inte bör ge några kostnadsbesparingar eftersom kostnaderna bara flyttas i tid. Ett annat nätföretag anges ha svarat att det för nätföretaget ger tidigare kostnader och intäkter jämfört med om anslutningen görs när nätutvecklingen är klar. Det uppges även ge nytta för kunden i och med att de kan ansluta tidigare.

Ei gör också bedömningen att undantagen för energilagring- och elproduktionsanläggningar inte kommer medföra några ökade administrativa kostnader för vare sig Ei eller nätföretagen. Det uppges dock att en eventuell minskad administrativ kostnad för nätföretagen kan uppstå i och med att de inte behöver hantera administrationen för byggandet av redundansen. Förslagsställaren anger att referensgruppen tillfrågades om uppskattade kostnader för förslaget och att ett nätföretag svarade att det leder till minskade investeringskostnader jämfört med nätutbyggnad om anläggningarna inte hade varit undantagna, genom att investeringar som krävs för att uppfylla funktionskravet, inte behöver utföras. Ett annat nätföretag anges ha uppskattat att kostnaderna i många fall reduceras med cirka 25–40 %.

Regelrådet gör följande bedömning. Redovisningen av förslagets kostnader, tidsåtgång och verksamhetspåverkan är på flera håll tydlig. Det är positivt att förslagsställaren genomgående redovisar beräkningar och förklarar vad som ger upphov till kostnader respektive besparingar. Även den återkommande redogörelsen av resultatet av förslagsställarens kontakter med referensgruppen bidrar till redovisningens kvalitet.

En del beräkningar är dock utmanande att följa. Kvaliteten av redovisningen hade kunnat höjas genom en tydligare härledning av vilka kostnader respektive besparingar som härleds till respektive krav. Redovisningen är dock sammantaget tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen anges att Ei gjort bedömningen att förslagen i remissen har mycket liten påverkan på konkurrensförhållanden för nätföretagen. Orsaken till detta anges vara att

nätföretagen bedriver geografisk monopolverksamhet, eftersom endast ett nätföretag kan bedriva verksamhet för ett geografiskt avgränsat område och att en elnätkund inte kan välja vilket nätföretag som ska distribuera elen till kundens anläggning. En ökad eller minskad kostnad för nätföretagen, vilket kan leda till ökade eller minskade kostnader för företagets kunder, uppges således inte leda till att konkurrensförhållandena mellan nätföretagen påverkas.

För övriga företag bedömer Ei att påverkan på konkurrensförhållanden är liten. Detta eftersom det anges vara samma krav för alla företag inom ett visst intervall (utifrån spänning eller storlek på anläggningen).

Regelrådet gör följande bedömning. Redovisningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena är tydlig och bedömningen motiveras på ett tillräckligt tydligt sätt.

Regelrådet finner redovisningen förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen anges att tillsyn och övrig hantering kommer att fortsätta som före ändringen. Det anges också att inte heller domstol, andra myndigheter eller statsfinanserna kommer påverkas av de ändrade bestämmelserna. Detta eftersom hantering för dessa aktörer inte kommer behöva förändras.

Avseende förslagets miljömässiga konsekvenser uppges att undantagen från funktionskraven och den nya undantagsbestämmelsen inte bedöms medföra någon direkt miljömässig påverkan.

Regelrådet gör följande bedömning. Regelrådet har inte identifierat några effekter i andra avseenden utöver de som förslagsställaren redovisar.

Regelrådet finner redovisningen förslagets påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Avseende särskild hänsyn till små företag skriver förslagsställaren att Ei:s bedömning gällande den föreslagna bestämmelsen om leveranssäkerhet inte kräver någon särskild hänsyn för små företag. Detta motiveras med att alla nätföretag ska hålla samma kvalitet avseende leveranssäkerheten.

Gällande bestämmelsen om spänningskvalitet anges att det inte behövs någon särskild hänsyn till mindre företag med anledning av att kraven för spänningskvalitet gäller för anläggningspunkten och ska vara god kvalitet för alla kunder.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Konsekvensutredningen håller god kvalitet och såväl bakomliggande resonemang som motiveringar till förslagsställarens slutsatser redovisas. Det är positivt att referensgruppens kommentarer inkluderats på flera ställen i konsekvensutredningen. Beräkningar redovisas också genomgående, där det varit relevant. Regelrådet värdesätter detta.

Kvaliteten av konsekvensutredningen hade kunnat höjas genom att omstrukturera kostnadsberäkningen för att på ett tydligare sätt visa vilka krav som hör samman med respektive kostnadsberäkning. Trots denna brist håller också redovisningen av förslaget påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet en tillräckligt hög kvalitet för en godtagbar bedömning. Konsekvensutredningens samtliga del aspekter bedöms därmed godtagbart redovisade.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 4 juli 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hanifeh Khayyeri, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av: Stig-Dennis Nyström.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Stig-Dennis Nyström
Föredragande